

Sosiaaliasiamiehen selvitys vuodesta 2020 Kittilän kunnanhallitukselle

149/05.05.00/2014

Sotelk 30.06.2021 § 24

Lain sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista tarkoituksena on edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa. Sosiaaliasiamiehen tehtävään sisältyy em. laissa tarkemmin määritellysti asiakkaiden neuvontaa, avustamista, tiedottamista sekä lain toteutumisen seuranta. Sosiaaliasiamies koostaa vuosittain raportin, joka sisältää arvion siitä, miten sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet ovat kussakin kunnassa toteutuneet. Raportti toimitetaan kunnanhallitukselle sosiaali- ja terveyslautakunnan käsitteilyn jälkeen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa vastauksenaan Kittilän kunnanhallitukselle sosiaaliasiamiehen vuoden 2020 raporttiin liittyen seuraavan lausunnon;

Kittilän kunnan osalta sosiaaliasiamiestoiminnan toteuttaa sopimussuhteisesti yksityinen toimija Merikratos Oy, joka on vuosiraportissaan 2020 kiinnittänyt Kittilän kunnan osalta huomiota seuraaviin asioihin;

- sosiaaliasiamiehen yhteystietojen päivittämisessä on puutteita kunnan verkkosivuilla
- lakisääteisissä määrärajoissa ei aivan täysin ole pysytty; mm. lapsiperheiden palvelut, lastensuojeluilmoitusten käsittelyajat ja palvelutarvearviot
- lastensuojelun vastuusosiaalityöntekijän asiakasmäärät suhteessa hallituksen esityksen tavoitteisiin
- iäkkäille henkilöille sopivien palveluasumisen eri muotojen määrä sekä kyvykkyys järjestää iäkkäiden henkilöiden palvelut sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin ikääntyneen väestön hyvinvointi, turvallisuus ja toimintakyky edellyttää

Huomionsa kehityskohteista sosiaaliasiamies on tehnyt sopimuskuntiin lähettämänsä erillisen kyselyn perusteella.

Varsinaisia asiakasyhteydenottoja sosiaaliasiamieheen Kittilän kunnasta on ollut vuoden 2020 aikana 13 kpl eli noin 1.9 yhteydenottoa/1000 asukasta, mikä oli vähemmän kuin keskimäärin muissa heidän sopimuskunnissaan. Yhteydenotot koskivat iäkkäiden palveluita (4), perheoikeudellisia palveluita (3), lapsiperheiden palveluita (2), las-

tensuojelua (1), työikäisten palvelua (1). Lisäksi oli yksittäistä palveluneuvontaa ja tiedotusta koskeva yhteydenotto.

Sosiaaliasiamiehen huomiot lakisääteisten käsittelyaikojen toteutumisesta ja niiden seurannasta ovat tärkeitä arvioinnin ja seurannan kohteita. Lakisääteisten palveluaikojen seuranta on otettu Kittilän kunnassa säännöllisen seurannan kohteeksi ja vuoden 2020 tilinpäätöksen yhteydessä asia on myös raportoitu osana tilinpäätöstä. Vuodelle 2021 seurantaa yhä terävöitetään, jotta raportoinnin luotavuus parane.

Kokonaisuutena arvioiden Kittilän kunnassa lakisääteiset palveluajat ovat toteutuneet lakien mukaisesti vuonna 2020 ja poikkeamat ovat aiheutuneet pääosin joko kirjaamisvirheistä tai viranhaltijoiden toiminnasta johtumattomista syistä (mm. asiakkaan tavoittamisen haasteista) .

Suurimmat huomioit sosiaaliasiamies on Kittilän osalta kiinnittänyt vanhuspalveluihin ja siellä erityisesti eri tasoisten palveluilla tuettujen asumismuotojen riittävyteen. Kittilässä on ikääntyneen väestön palveluasumishakemuksia ollut loppuvuodesta 2020, jolloin kysely on tehty, saapuneena 16, mutta määrä vaihtelee voimakkaasti vuoden aikana. Yhden poikkileikkauksena otetun tilanteen mukaan ei voida tehdä johtopäätöstä siitä, että kokonaisuutena palveluasumispaikkoihin jonotusaika ei olisi vuoden 2020 aikana täyttänyt lain säädöksiä. Kunnalla on 3 kk:tta järjestelyaikaa hoidon järjestämiseksi siitä hetkestä, kun laaja-alaiseen palvelutarveselitykseen perustuen hoitopaikka asiakkaalle myönnetään. Osa iäkkäistä henkilöistä tai heidän omaisistaan hakee palveluasumista ns. varalta eli toimittaa hakemuksen, vaikka akuuttia tarvetta ei vielä olisikaan eikä palvelutarvearviota olisi tehty. Keskimääräinen odotusaika, joka raportissa on annettu, on arvioitu siitä, milloin asiakas on toimittanut hakemuksensa ja milloin hoivapaikka hänelle tarjotaan, eikä sillä siten tarkoiteta lain määräämää käsittelyaikaa. Kiireelliset hakemukset käsitellään aina heti ja pyritään löytämään ratkaisu asumisen ja siihen liittyvien palveluiden osalta viivytyksettä.

Päätöksentekoprosessia ja odotusaikojen seurantaa tullaan tarkentaman vanhuspalveluissa vuoden 2021 aikana ja lakiperusteiset odotusajat palveluihin tullaan julkaisemaan myös kunnan www-sivuilla. Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot päivitetään niin ikään helposti asiakkaiden ja kuntalaisten nähtäville.

Ikäihmisten hoidon ja palveluiden kehittäminen ja nykyisen rakenteen muuttaminen vastaamaan sekä kuntalaisten tarpeita että kansallisia suosituksia, on Kittilässä yhtenä keskeisenä kehityskohteena vuodelle 2021 ja seuraaville vuosille. Kittilässä on raskaimpia palvelumuotoja (tehostettu palveluasuminen ja vuodeosastohoito) merkit-

tävästi yli kansallisten suositusten ja väestön tarpeiden, joten siinä suhteessa sosiaaliasiamiehen esittämä tulkinta Kittilän vanhuspalveluiden tilanteesta ei ole oikeansuuntainen. Sen sijaan kotihoidon vahvistaminen ja sen sisällöllinen kehittäminen vastaamaan uudistuvan vanhuspalvelua koskevan lainsäädännön vaateita mm. ympäri-vuorokautisen kotihoidon järjestämisessä sekä erilaisten välimuotoisten asumismuotojen toteuttamisessa, on lähivuosille kehityskohteen kärkenä Kittilän kunnassa ja työ tähän on jo aloitettu.

Perusturvajohtaja:

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää antaa vastauksenaan Kittilän kunnanhallitukselle sosiaaliasiamiehen vuoden 2020 raporttiin liittyen esittelyosan lausunnon.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.
